

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΝΑΚΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 16634/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

16 Απριλίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Κανάκης κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Anatoly Kovler,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 26 Μαρτίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 16634/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Βασίλειο Κανάκη («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 19 Μαρτίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 3 Μαρτίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων, γεννηθείς το 1952, κρατείται επί του παρόντος στις φυλακές της Κέρκυρας.

5. Στις 28 Φεβρουαρίου 2001, ο προσφεύγων συνελήφθη από υπαλλήλους του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, εφεξής ΣΔΟΕ, με την υποψία ότι είχε οργανώσει μαζί με κάποιο άλλο άτομο ένα διεθνές κύκλωμα εμπορίας ναρκωτικών. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι κρατήθηκε παρανόμως στα γραφεία του ΣΔΟΕ για 48 ώρες προτού παραπεμφθεί ενώπιον του εισαγγελέα. Είχε διατυπωθεί, στην επιστολή παραπομπής του φακέλου στην εισαγγελία, ότι ο προσφεύγων εδιώκετο στη βάση των διατάξεων του νόμου αριθ. 1729/1987 *περί καταπολέμησης της διάδοσης των ναρκωτικών*, καθώς και στη βάση του άρθρου 321 του Ποινικού Κώδικα για τα *δημοσιεύματα σχετικά με μονομαχίες*.

6. Στις 5 Μαρτίου 2001, ο προσφεύγων προφυλακίστηκε με απόφαση της ανακρίτριας Α.Ι. Σε βάρος της εν λόγω ανακρίτριας ασκήθηκαν κατόπιν διώξεις μέσα στα πλαίσια ενός μεγάλου σκανδάλου διαφθοράς που ξέσπασε στο δικαστικό σώμα της Ελλάδας: πολυάριθμοι δικαστές κρίθηκαν ύποπτοι ότι έλαβαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δωροδοκίες προκειμένου να εκδώσουν ευνοϊκές αποφάσεις. Το σκάνδαλο ξέσπασε τον Δεκέμβριο του 2004 και από τον Ιούλιο του 2005, η Α.Ι. είναι φυγόδικη. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι προφυλακίστηκε διότι αρνήθηκε να της καταβάλει κάποιο ποσό ως δωροδοκία.

7. Στις 29 Απριλίου 2002, το Κακουργοδικείο Αθηνών κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο για εμπορία ναρκωτικών, χρήση πλαστού και προστασία εγκληματία και τον καταδίκασε σε ισόβια κάθειρξη και σε πρόστιμο 294.000 ευρώ (απόφαση αριθ. 1244/2002). Ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.

8. Στις 6 Οκτωβρίου 2006, το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την ποινή που είχε επιβληθεί σε πρώτο βαθμό (απόφαση αριθ. 2327/2006).

9. Στις 22 Μαρτίου 2007, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης, την οποία συμπλήρωσε με συμπληρωματικό υπόμνημα στις 4 Σεπτεμβρίου 2007, παραπονούμενος για την ερμηνεία και εφαρμογή του εθνικού δικαίου από το εφετείο, καθώς και για την αιτιολογία της προσβληθείσας απόφασης.

10. Στις 11 Δεκεμβρίου 2007, ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την προσβληθείσα απόφαση λόγω έλλειψης αιτιολογίας και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον νέας σύνθεσης του εφετείου (απόφαση αριθ. 2234/2007). Η συζήτηση, η οποία είχε αρχικά οριστεί για τις 20 Ιουνίου 2008, έλαβε χώρα στις 19 Δεκεμβρίου 2008.

11. Στις 22 Δεκεμβρίου 2008, το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο για εμπορία ναρκωτικών και τον καταδίκασε σε ισόβια κάθειρξη και σε πρόστιμο 250.000 ευρώ (απόφαση αριθ. 3327/2008). Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο για πιθανή εξέλιξη της διαδικασίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

12. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

13. Η Κυβέρνηση αντικρούει αυτή τη θέση.

14. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 28 Φεβρουαρίου 2001, με τη σύλληψη του προσφεύγοντος, και περατώθηκε, σύμφωνα με τις παρασχεθείσες πληροφορίες, στις 22 Δεκεμβρίου 2008, με την απόφαση αριθ. 3327/2008 του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών. Διήρκεσε επομένως επτά έτη και πάνω από εννέα μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

16. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων

υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

17. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Pélissier et Sassi*).

18. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 σε ό,τι αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

19. Επικαλούμενος τα άρθρα 1, 6 § 1, 7 και 13 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται ότι κρατήθηκε παρανόμως για 48 ώρες στα γραφεία του ΣΔΟΕ και ότι παραπέμφθηκε ενώπιον του εισαγγελέα στη βάση ενός άρθρου του ποινικού κώδικα που «ουδεμία σχέση είχε» με την υπόθεσή του. Προσθέτει ότι προφυλακίστηκε διότι αρνήθηκε να υποκύψει στον εκβιασμό μίας ανακρίτριας, η οποία στη συνέχεια ενεπλάκη σε ένα σκάνδαλο διαφθοράς και ότι οι αστυνομικοί μηχανογράφησαν εις βάρος του. Σε βάρος ενός εξ αυτών είχαν μάλιστα ασκηθεί διώξεις, κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, για κατάχρηση εξουσίας. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για το δίκαιο της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Υποστηρίζει ότι καταδικάστηκε «άνευ λόγου» και ότι η ενοχή ουδόλως αποδείχθηκε.

Επί του παραδεκτού

20. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που έχει στην κατοχή του, το Δικαστήριο, στο μέτρο που είναι αρμόδιο να γνωρίζει τους διατυπωθέντες

ισχυρισμούς και, ειδικότερα, στο μέτρο που ο προσφεύγων εκπλήρωσε την υποχρέωση εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, δε διέκρινε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

21. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

23. Ο προσφεύγων αξιώνει 9.000.000 ευρώ για την υλική ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην οικονομική ζημία της επιχείρησής του, καθώς και σε λοιπές ζημίες που υπέστη η οικογένειά του κατά τη φυλάκισή του. Ζητεί επιπλέον την επανόρθωση της ηθικής βλάβης του, αλλά αφήνει στο Δικαστήριο τη φροντίδα να ορίσει το ποσό.

24. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το προβληθέν αίτημα για υλική ζημία και υποστηρίζει ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Επικουρικά, υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 3.000 ευρώ.

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία καταλήγει απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος του προσφεύγοντος να εκδικασθεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της επικαλούμενης υλικής ζημίας και της διαπιστωθείσας παραβίασης. Συνεπώς, τίποτα δεν αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης στον προσφεύγοντα για την αιτία αυτή.

26. Το Δικαστήριο εκτιμά αντιθέτως ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «λογικής προθεσμίας» προκάλεσε στον προσφεύγοντα μία

βέβαιη ηθική βλάβη, η οποία αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41, του επιδικάζει 5.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

27. Ο προσφεύγων ζητεί ομοίως 60.968 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Δεν προσκομίζει καμία απόδειξη αμοιβής, υποστηρίζοντας ότι «είναι ευρέως γνωστό ότι οι Έλληνες δικηγόροι δεν χορηγούν αποδείξεις».

28. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δε συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα κάποιο ποσό για την αιτία αυτή.

29. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

30. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το αίτημα του προσφεύγοντος δε συνοδεύεται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό του. Πρέπει επομένως να απορριφθεί.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί

τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 5.000 (πέντε χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 16 Απριλίου 2009, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος